

Рис. 1. Динаміка зростання розміру суми ухилення від сплати податків, з якої настає кримінальна відповідальність у 2000–2010 роках (на початок відповідного року)

- удосконалення механізму застосування фінансових (штрафних) санкцій за податкові правопорушення та встановлювати їх у розмірі, необхідному для покриття збитків державі;
- встановлення юридичної відповідальності певного виду не рядом законів і підзаконних актів, які подекуди належать до різних галузей законодавства (податкового, законодавства про адміністративну відповідальність тощо).

2. Визначення у нормативно-правових актах податкового правопорушення та кола об'єктів і суб'єктів відповідальності за податкові правопорушення, зокрема віднесення до останніх банків, службових осіб контролюючих органів і податкових агентів;

3. Встановлення у ст. 212 КК України більш жорстких мір покарання та суттєвого зниження суми ухилення від сплати податків, з якої настає кримінальна відповідальність.

4. Однією з умов успішного рішення економічних і соціальних задач, що стоять перед суспільством і державою є проведення єдиної фінансової і податкової політики. Для виконання цієї умови необхідна збалансованість права, обов'язків і відповідальності, з одного боку фізичних і юридичних осіб, а з іншої - контролюючих органів держави.

5. Попередження податкових правопорушень не завжди досягає своєї мети, тому особливу важливість набуває регулювання відповідальності за здійснення податкових провину і злочинів. Податкова система будь-якої правової держави не може функціонувати без інституту відповідальності. Однак як показує практика, застосування норм відповідальності за здійснення податкових правопорушень залишається одним з головних спірних питань у відносинах держави з платниками податків.

Література.

1. Закон України «Про встановлення прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати» від 20 жовтня 2009 року № 1646-VI. //Ліга: Корпорація ІПК «Регіон», версія 8.1.1.
2. Проект Закону України «Податковий кодекс України» від 14 березня 2008 р. № 2215 М. Катеринчук, К. Ляпіна.
3. Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом)» від 10 липня 2009 року № 4819. //Ліга: Корпорація ІПК «Регіон», версія 8.1.1.
4. Белоусов А. В. Процедуры разрешения налоговых споров по законодательству США. – М.: Юриспруденция, 2008. – 120 с.
5. Верещагин Д. В. Уголовно-правовые и криминологические аспекты борьбы с мошенничеством. Дис канд. юрид. наук. — М., 2000. – С. 112.

6. Гега П. Т., Доля Л. М. Основы податкового права: Навчальний посібник – К: Т-во «Знання», КОО, 2006. – 307 с.

7. Годме П. М. Финансовое право.— М. Прогресс. 1978. С. 407.

8. Дмитренко Е. Удосконалення законодавства про відповідальність за податкові правопорушення // Правовий тиждень, №38(59) 18 вересня 2007 р.

9. Некрасов В. А., Лисенко А. М., Пеньков С. В., Матвійчук В. В. Розкриття злочинів у сфері виготовлення та збуту алкогольних напоїв: Навчально-практичний посібник / В. А. Некрасов,

А. М. Лисенко, С. В. Пеньков, В. В. Матвійчук. – Одеса : Юридична література, 2009. – 160 с.

10. Ніколаюк С. І., Никифорчук Д. Й., Семчук А. Г. та ін. Протидія злочинам, що пов'язані з легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом: Науково-практичний посібник. – К.: КНТ, 2006. – 376 с.

11. Розслідування злочинів у сфері господарської діяльності: окремі криміналістичні методики: Монографія / Кол. авторів: В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін.; За ред. В. Ю. Шепітька. – Х.: Право, 2006. – 624 с.

12. Черник Д. Г. Налоги в рыночной экономике // Финансы. – 1992. – № 3. – С. 19.

УДК 351.746.1

Зіновій Коваль

ОКРЕМІ ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ УКРАЇНИ

Публікація присвячена окремим управлінським аспектам забезпечення інформаційно-психологічної безпеки України в умовах здійснення на неї маніпулятивного інформаційно-психологічного впливу. Автором подаються пропозиції щодо вдосконалення політико-правових механізмів управління інформаційно-психологічною безпекою України.

Ключові слова: Інформаційно-психологічна безпека, маніпулятивний інформаційно-психологічний вплив, інформаційна сфера, інформаційне управління.

Управлінська проблематика забезпечення інформаційно-психологічної безпеки України в умовах здійснення на неї маніпулятивного інформаційно-психологічного впливу вимагає вдосконалення політико-правових механізмів управління нею. Слід констатувати, що нормативно-правове поле інформаційно-психологічної безпеки в Україні тільки започатковане, а тому на порядок денний висувається завдання оперативного напрацювання ряду нормативно-правових актів держави для запровадження дієвих політико-правових механізмів управління інформаційно-психологічною безпекою.

Дана проблематика обговорюється в мережі Інтернет та друкованих виданнях. Серед авторів, що вивча-

© Коваль З. В., 2010.

постановка проблеми

аналіз останніх досліджень і публікацій

ють цю тему, українські науковці С. Я. Жук, Б. А. Кормич, Л. О. Кучма, О. В. Логінов, А. О. Рось, Г. Смітюк та російські дослідники О. В. Азамов, А. Г. Атаманов, К. Ю. Будилін, Є. Г. Буньов, М. А. Вус, М. І. Дзлів, М. Ю. Павлютенкова, С. А. Сакун, А. А. Стріельцов та Д. Н. Шакін.

В публікаціях розглянуто спектр проблем державного управління інформаційно-психологічною безпекою держави, але питання запровадження дієвих політико-правових механізмів управління інформаційно-психологічною безпекою тільки започатковані та розглянуті фрагментарно.

➤ Проблематика нормативно-правового управління інформаційно-психологічною безпекою України через політико-правові механізми не розгорнута, бачення її започатковані та дискусійні. Більш ефективно з висвітлення цієї теми працюють українські науковці Б. А. Кормич, О. В. Логінов та російські дослідники А. Г. Атаманов, О. В. Азамов, А. А. Стріельцов.

➤ **Мета даної публікації – звернути увагу на необхідність запровадження дієвих політико-правових механізмів управління інформаційно-психологічною безпекою України.**

➤ Історична практика свідчить, що нації, які не створили надійної та ефективно керованої системи безпеки, ризикують втратити свою самоідентичність, розчинитись в потоці історії [1].

В результаті гіпертрофованого прагнення стати відкритим суспільством, Україна стала більш вразлива через неможливість запроваджувати дієві заходи контролю над інформаційними потоками. Сприяє такому стану речей і відсутність раціональної управлінської стратегії інформаційної безпеки і методів її реалізації. До однієї з головних причин цього слід віднести низький рівень знань керівників виконавчих органів влади всіх рівнів в питаннях інформаційних війн і інформаційних технологій і, вже як наслідок, – низьку обізнаність населення в питаннях забезпечення інформаційної безпеки [2].

Існує досить багато визначень поняття «безпека». Найчастіше безпеку трактують як такий стан, коли немає небезпеки, тобто «чинників і умов, що загрожують існуванню безпосередньо індивіду або його співтовариству у формі сім'ї, населеного пункту або держави» [3].

В цілому в різних галузях наукового знання поняття «безпеки» трактується виходячи з особливостей його розгляду фахівцями відповідного профілю. Так, в юридичній науці «безпека» розглядається як система встановлених законами правових гарантій захищеності особи і суспільства. З психологічної точки зору поняття «безпека» розкривається як відчуття, сприйняття і переживання потреби в захисті життєвоважливих потреб і інтересів людей. У філософії «безпека» характеризується як стан, тенденції розвитку і умови життєдіяльності соціуму, його структур, інститутів і установ, при яких забезпечується збереження їх якісної визначеності, оптимальне співвідношення свободи і необхідності. У політологічному трактуванні «безпека» – це властивість певної системи і результат діяльності ряду систем і органів держави, а також сам процес діяльності, направлений на досягнення поставлених завдань щодо забезпечення захищеності особи, суспільства і держави.

Суть інформаційної безпеки більшість спеціалістів вбачають у неможливості заподіяння шкоди об'єкту захисту, його властивостям або діяльності з виконання своїх функцій [4].

З розвитком інформаційних технологій головна увага науковців починає зосереджуватись на проблемах забезпечення інформаційної безпеки з поділом її на інформаційно-технічну та інформаційно-психологічну. Саме з цих позицій повинна бути розглянута і законодавчо врегульована проблема інформаційно-психологічної безпеки особи та суспільства в Україні.

У науковій літературі виділено ряд проблем, які виникають у процесі забезпечення інформаційно-психологічної без-

пеки. Основною проблемою вважається недосконалість основ самої державної політики в цій сфері. Ще однією проблемою, на якій наголошують, є недосконалість системи масової інформації, через яку і здійснюється найбільший вплив на індивідуальну, групову та масову свідомість. У даній сфері немає чіткого розроблених механізмів впливу суспільства на ЗМІ, з метою захисту суспільної моральності, психічного здоров'я громадян, суспільного спокою. Труднощі виникають також при оцінці шкоди, заподіяної психологічному здоров'ю людини через відсутність належного інструментарію щодо визначення характеристик психіки людини, динаміки її змін, виявлення причин негативних тенденцій, що важливо в процесі судового слідства за фактами неправомірних впливів на психіку людини [5].

З точки зору автора, очевидність зростання впливу засобів масової комунікації на динаміку соціальних і комунікаційних процесів вказує на необхідність створення ефективної Національної комплексної системи управління інформаційно-психологічним простором. Незважаючи на велику кількість законодавчих і підзаконних актів, ухвалених в Україні, очевидною є не тільки невизначеність структури державної інформаційної політики, але й самого розуміння інформаційно-психологічної безпеки як одного з головних елементів національної безпеки.

Згідно Закону України «Про основи національної безпеки України», національна безпека визначена як захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам [6].

Доктрина інформаційної безпеки України зазначає, що за сучасних умов інформаційна складова набуває дедалі більшої ваги і стає одним із найважливіших елементів забезпечення національної безпеки. Інформаційний простір, інформаційні ресурси, інформаційна інфраструктура та інформаційні технології значною мірою впливають на рівень і темпи соціально-економічного, науково-технічного і культурного розвитку [7].

За Б. Кормичем комплекс питань **інформаційної безпеки людини та суспільства** включає в себе такі вектори як: забезпечення інформаційних прав і свобод людини і громадянина; захист людини від неправомірного інформаційного втручання; забезпечення національної, культурної і духовної ідентичності від неправомірного втручання; забезпечення дієздатних правових та організаційних механізмів захисту відповідних прав тощо. Комплекс питань **інформаційної безпеки держави** включає такі вектори державної діяльності як: безпека розвитку інформаційної сфери держави; захист національного інформаційного ринку; забезпечення міжнародної інформаційної безпеки, зокрема, попередження: інформаційного тероризму, використання інформаційної зброї, інформаційної війни; захист та обмеження обігу інформації в цілях безпеки; захист інформаційної інфраструктури держави тощо.

Перелік векторів не є вичерпним, проте подібна класифікація, на думку автора, цілком охоплює вже існуючі нормативно-правові засади в галузі інформаційної безпеки і є найбільш оптимальною основою для подальшого розвитку правового регулювання в цій сфері [8].

О. В. Логінов підкреслює, що інформаційна та інформаційно-психологічна безпека є характеристикою стабільного, стійкого стану органів виконавчої влади, яка при впливі внутрішніх та зовнішніх загроз і небезпек зберігає суттєво важливі характеристики для власного існування. [9]

Російські дослідники О. В. Азамов, К. Ю. Будилін, Є. Г. Буньов, С. А. Сакун та Д. Н. Шакін вважають, що в загальному вигляді інформаційну безпеку можна представити двома складовими частинами: інформаційно-технічною та психофізичною (інформаційно-психологічною). Інформаційно-технічна безпека включає в себе захищеність елементів

інформаційних систем добування, опрацювання і передачі інформації від радіоелектронного та програмного деструктивного впливів. Психологічна безпека включає інформаційно-психологічну захищеність свідомості, а також органів та систем людини і груп людей від негативного енергоінформаційного впливу [10].

Нині особливою гостротою набуває проблема нормативно-правового забезпечення інформаційно-психологічної безпеки України. Науковці стверджують, що з-поміж першочергових заходів, яких необхідно вжити для усунення чи нейтралізації загроз інформаційно-психологічній безпеці, є ухвалення відповідного закону для нейтралізації маніпулятивного ІПВ на психічне здоров'я суспільства.

В управлінському аспекті на перше місце сьогодні висувається проблема ефективного управління інформаційно-психологічною безпекою держави, яку автор визначає як стан захищеності національних інтересів, пов'язаних зі збереженням психічного здоров'я, системи цінностей і свободи волі громадян і суспільства, а також інформаційних структур та ресурсів, які забезпечують нормальне функціонування і життєдіяльність держави, суспільства і громадян.

В Україні близько 30 інстанцій, які відповідають за інформаційну безпеку, проте конкретного координаційного органу немає. Доречно було б створити у структурі виконавчої влади, наприклад, Міністерство інформаційної політики України, яке б взяло на себе обов'язки діючих управлінських органів, а відповідний дорадчий координаційний орган при РНБО України формував би стратегію.

На це потрібні кошти, наприклад, США в 2009 році на інформаційну безпеку витратили приблизно 8 млрд. доларів, а Україна – жодної копійки. Тільки МО США за 2007–2009 роки витратило майже 1 млрд. доларів на піар-діяльність. Гроші пішли на розміщення статей, реклами, створення радіо та телепередач, опитування громадської думки. Одне центральне командування витратило за 2008 і 2009 роки 150 млн. доларів [11].

За оцінками Національної експертної комісії України з питань суспільної моралі, 51 відсоток громадян України вважають, що сьогочасна інформаційна політика загрожуватиме національній безпеці держави.

Інформаційне суспільство породило таку категорію як «інформаційне управління». Треба зазначити, що в теорії державного управління цей аспект проблеми ще тільки осмислюється [12].

Між поняттями «управління» та «інформація» існує тісний зв'язок. Російський науковець М. А. Вус під інформаційним управлінням визначає процес напрацювання і реалізації управлінських рішень в ситуації, коли управлінський вплив носить неявний характер і об'єкту управління надається визначена суб'єктом управління інформація про ситуацію (інформаційна картина), орієнтуючись на яку цей об'єкт як би самостійно обирає лінію своєї поведінки [13].

Такі зміни в характеристиках управління, пов'язані з трансформацією управління в маніпуляцію або іншими словами – злиттям понять «управління» та «інформація» в системі масових комунікацій.

Україна сьогодні є частиною світової спільноти більшою мірою, ніж коли-небудь у минулому – країна пов'язана з рештою світу безліччю інформаційно-комунікаційних каналів: кабельних, супутникових, стільникового зв'язку, традиційних телефонних і тому подібне. Не дивлячись на наявність багатьох проблем і чинників, які гальмують рух України до інформаційного суспільства, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в країні йде швидкими темпами. В зв'язку з цим необхідно оперативно живити і відповідні управлінські заходи із захисту інформаційної інфраструктури та інформаційно-психологічного простору держави, виходячи з того, що кінцевою метою інформаційного впливу залишається людина.

В Стратегії національної безпеки України щодо вдосконалення системи управління національною безпекою ви-

значено завдання розробки та впровадження національних стандартів та технічних регламентів застосування інформаційно-комунікативних технологій, гармонізованих з відповідними європейськими стандартами, у тому числі згідно з вимогами ратифікованої Верховною Радою України Конвенції про кіберзлочинність та інформаційно-аналітичну підтримку діяльності органів державної влади, насамперед в умовах кризових та надзвичайних ситуацій, в тому числі і в особливий період [14].

Управлінські аспекти реалізації державної інформаційної політики в масових комунікаціях здійснюються на підставі Законів України «Про інформацію», «Про друковані засоби масової інформації (преси) в Україні», «Про телебачення і радіомовлення», «Про інформаційні агентства», «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації», «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення», «Про систему Суспільного телебачення і радіомовлення України», «Про рекламу», «Про державну підтримку засобів масової інформації», «Про соціальний захист журналістів».

Потребує концептуального вирішення проблема створення загальнодержавної інформаційної структури, відповідних організаційних структур та політико-правових механізмів, що формуватимуть систему збереження, опрацювання та поширення інформації, відповідатимуть за розробку, впровадження і супровід новітніх інформаційних та інформаційно-психологічних технологій, здійснюватимуть контроль загально-національного інформаційно-психологічного простору і моніторинг інформаційно-психологічного впливу інформаційних ресурсів на теренах України.

Не зважаючи на наявність великої кількості нормативно-правових документів, які мають відношення до інформаційної сфери, в Україні на сьогодні відсутні закони, які б дали можливість правоохоронним органам у співпраці з операторами мереж телекомунікацій створювати та використовувати ефективні технології у процесі здійснення оперативно-розшукової діяльності на каналах мереж телекомунікацій, і тим самим адекватно протидіяти злочинам, які плануються та здійснюються з використанням сучасних ІКТ.

З метою покращення державного управління інформаційно-психологічною безпекою необхідно внести зміни до чинного законодавства щодо: запобігання процесам концентрації власності та монополізації вітчизняного інформаційного ринку (субринків), зокрема телебачення і радіомовлення; забезпечення прозорості відносин власності стосовно засобів масової інформації з метою унеможливлення маніпулювання громадською свідомістю; удосконалення процедури реєстрації та перереєстрації друкованих засобів масової інформації; встановлення відповідальності за порушення законодавства у сфері захисту суспільної моралі.

Необхідно прийняти такий закон, який би визначив механізми, що дозволять правоохоронним органам України в прийнятні терміни отримати сучасну ефективну технологію зняття інформації з каналів мереж телекомунікацій з метою попередження чи розкриття злочинів, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, особливо таких, як кіберзлочини та тероризм, а також здійснення ефективної взаємодії з правоохоронними органами іноземних держав з питань моніторингу телекомунікацій у процесі боротьби зі злочинністю.

Серед інших завдань державної управлінської політики щодо масових комунікацій – забезпечення розвитку сфери друкованих ЗМІ (преси); встановлення порядку надання дозволу на розповсюдження зарубіжного друкованого ЗМІ.

Для успішної реалізації державницької політики в масових комунікаціях необхідно внести ряд змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» з метою: заборонити створення і діяльність телерадіоорганізацій, засновником (співзасновниками) яких є нерезидент (нерезиденти), зареєстрований (зареєстровані) в офшорних зонах або в країнах,

законодавство яких не передбачає надання інформації про засновників або власників на запит української сторони; поетапного встановлення квот щодо присутності в ефірі телерадіоорганізації аудіовізуального продукту, виробленого в одній країні.

Забезпечення розвитку сфери телебачення і радіомовлення вимагає: збільшення покриття території України телерадіомовленням вітчизняних аудіовізуальних засобів масової інформації, зокрема в прикордонних районах України. Система масових комунікацій в Україні буде неповною та відстає без розвитку власного супутникового мовлення.

Для організації ефективної взаємодії з українською діаспорою необхідно налагодити співробітництво між вітчизняними засобами масової інформації та засобами масової інформації українських громад за кордоном. Не обійдеться Україна і без розширення мережі кореспондентських пунктів вітчизняних засобів масової інформації за кордоном, створення належних умов для їх діяльності.

Надійним способом формування позитивного іміджу України на міжнародній арені є збільшення обсягів розповсюдження за кордоном вітчизняної друкованої продукції, зокрема іноземними мовами; забезпечення трансляції програм вітчизняного телерадіомовлення на територію інших країн.

Отже, під загальним поняттям «інформаційна безпека» в нормативно-правових актах доцільно розмежувати це поняття на «інформаційно-технічну безпеку» та «інформаційно-психологічну безпеку».

В управлінському аспекті на перше місце сьогодні висувається проблема ефективного управління інформаційно-психологічною безпекою держави, яку автор визначає як стан та процес захищеності національних інтересів, пов'язаних зі збереженням психічного здоров'я, системи цінностей і свободи волі громадян і суспільства, а також інформаційних структур та ресурсів, які забезпечують нормальне функціонування і життєдіяльність держави, суспільства і громадян.

Виникає необхідність створити управлінський орган – Міністерство інформаційної політики, який би ніс відповідальність за реалізацію інформаційної політики держави та інформаційно-психологічну безпеку. Також повинен бути орган при РНБО, який би напрацював певну стратегію інформаційної політики у сферах інформаційно-технічної та інформаційно-психологічної безпеки.

Література.

1. Атаманов А. Г. Диалектика безопасности // «Национальная безопасность в перспективах современного развития», 2005. – №5. – С. 15.
2. Павлютенкова М. Ю. Информационная война: реальная угроза или современный миф? // «Власть», 19.2.2001, Москва. – №12. – С. 20.
3. Дзлиев М. И. Проблемы безопасности: теоретико-методологические аспекты / М. И. Дзлиев, А. Л. Романович, А. Д. Урсул. – М., 2001. – С. 9.
4. Стрельцов А. А. Обеспечение информационной безопасности России. Теоретические и методологические основы. – М.МЦНМО, 2002. – С. 52.
5. Кучма Л. О. Інформаційно-психологічна безпека: теоретико-методологічні підходи та дискусії / Наукові праці. – Том 110. – Випуск 67. – С. 133–136.
6. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003р. №964-IV).
7. Доктрина інформаційної безпеки України. Затверджена Указом Президента України від 08.07.2009 №514/2009.
8. Б. А. Кормич. Організаційно-правові основи політики інформаційної безпеки України. / Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня юридичних наук // НУВС. – 2004. – С. 17.
9. Логінов О.В. Адміністративно-правове забезпечення інформаційної безпеки органів виконавчої влади // Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. // НАВСУ. 2005. – С. 12.

10. Азамов О. В., Будылин К. Ю., Бунев Е. Г., Сакун С. А., Шакин Д. Н. Информационная безопасность // www.naukaxxi.ru.

11. www.rosbalt.ru/2009/12/695565.htm.

12. Григорій Смітюк. Захистити підростаюче покоління від аморального впливу медіа-простору. г. Голос України. №189(4689), 08.10.2009. – С. 4.

13. Соціально-правові основи інформаційної безпеки: Навч. посібник / За ред. В. В. Остроухова. – К., 2007. – 496 с.

14. Указ Президента України «Про стратегію національної безпеки України» від 12.03.2007 №105/2007.

УДК 35.076:00.73

Ігор Куспляк

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ В ЕЛЕКТРОННОМУ ВИГЛЯДІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

В статті розкрито проблеми надання адміністративних послуг в електронному вигляді. Проаналізовано ступінь готовності публічного органу до надання адміністративних послуг в електронному вигляді з точки зору інформаційної відкритості веб-сайтів публічних органів влади. Визначено можливі шляхи розв'язання проблем щодо надання даного виду послуг.

Ключові слова: послуга, електронні адміністративні послуги, державне управління, інформаційна відкритість.

Стрімкий розвиток інформаційно-телекомунікаційних технологій (ІКТ) дозволив докорінно змінити методи роботи комерційних організацій, і електронна економічна діяльність отримала широке розповсюдження в бізнесі завдяки об'єднанню широкого спектру технологій, таких як комунікаційні мережі, електронна пошта, технології обміну даних тощо.

Ці зміни дістались і державного управління, що знайшло своє відображення в концепції електронного урядування.

Змінюється і сфера послуг, їх природа та способи надання. Одним з ключових положень концепції електронного урядування є реалізація процесів надання послуг різним категоріям громадян за допомогою ІКТ. Аналіз зарубіжного досвіду показує, що переведення послуг в електронний вид дає змогу оптимізувати процес їх надання, зменшує матеріальні та часові витрати на її отримання, сприяє прозорості та зменшенню корупції в органах влади.

Держава швидко взяла на озброєння новий вид послуг, але не врахувала проблеми, які виникають в процесі їх впровадження.

Отже, актуальними залишаються питання аналізу проблем надання адміністративних послуг в електронному вигляді та можливі шляхи їх вирішення.

Питаннями впровадження електронного урядування та надання послуг в електронному вигляді займаються такі українські наукові діячі та дослідники, як О. Бара-

© Куспляк І. С., 2010.